

تئوری شهر هوشمند و زیرساختهای آن برای آینده نگاری شهرهای ایران (نمونه موردی منطقه یک شهر مشهد)*

مسعود داوری نژاد مقدم^۱، میترا قربی^۲، حدیث شهابی نژاد^۳

۱- استادیار گروه شهرسازی مؤسسه آموزش عالی بینالود مشهد، davarinezhad@binaloud.ac.ir

۲- کارشناس ارشد طراحی شهری، عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور کرمان، Mitraghorbi@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری مؤسسه آموزش عالی بینالود مشهد، hadisshahabi۳@gmail.com

چکیده

این پژوهش خلاصه ای از ادبیات گسترده در مفهوم شهر هوشمند است. این مفهوم برای اولین بار در شهرهای موجود طراحی شده مطرح شد. در همین زمینه، نظریه پردازان برنامه ریزی شهری مقوله شهر پایدار و در قالب آن شهر فشرده و رشد هوشمند را در دستور کار قرار دادند. در این پژوهش، هدف؛ بررسی شاخصهای رشد هوشمند شهری در شهر مشهد (منطقه یک) بر اساس شاخصه های اقتصاد هوشمند، پویایی هوشمند، محیط هوشمند، حکمرانی یا مدیریت هوشمند، زندگی و مردم هوشمند می باشد. روش اصلی مورد استفاده در این پژوهش توصیفی- تحلیلی با ماهیتی قیاسی است که با استفاده از تکنیک SWOT همچنین آزمون همبستگی اسپیرمن انجام شده است. به دلیل نوع تحقیق و همچنین گستردگی جامعه آماری و به تبع آن پیچیدگی نمونه آماری و برای دسترسی سریع تر به نظرات پرسش شوندگان، بهترین روش جمع آوری داده ها در این تحقیق «پرسشنامه» در نظر گرفته شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که با فراهم کردن زیرساختهای شهر هوشمند در ابعاد مدیریتی، فشارروانی کاسته و کیفیت زندگی اجتماعی و فردی ساکنان منطقه یک شهر مشهد را افزایش می دهد. همچنین بین احاطه دانش فناوری اطلاعات و یک سازمان واحد کنترل و برنامه ریزی با شهر هوشمند رابطه وجود دارد و لازمه شهر هوشمند رسیدن به پارامترهای اقتصاد هوشمند، حمل و نقل هوشمند، شهروند هوشمند و مدیریت اداری هوشمند است.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، زیر ساخت های شهر هوشمند، شهروند هوشمند، توسعه شهری، منطقه یک مشهد

۱- مقدمه

اگر چه آینده هنوز نوشته نشده است، اما از هم اکنون می توانیم چشم اندازی از شهرهای آینده برای خود ترسیم کنیم. میتوان تا حدودی پیش بینی کرد که در آینده شهرها ازدحام بیشتری دارند در نتیجه احتمال گیر افتادن در ترافیک های شهری و دیر رسیدن به مقصد به شدت بالا میرود. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۵۰ حدود ۷۵ درصد جمعیت دنیا شهرنشین باشند و همین امر باعث می شود فشار بیشتری بر زیرساختهای شهری و سیستم های حمل و نقل وارد شود. زیرساخت هایی که هم اکنون نیز گاهی توان جوابگویی به نیازهای شهروندان خود را ندارند. با توجه به مطالعات اخیر، جمعیت شهری جهان از سال ۲۰۱۰ (۲/۶ میلیارد) تا سال ۲۰۵۰ (۵/۲ بیلیون) خواهد شد. در نتیجه، شهرها با چالش هایی در مورد رشد، تمرکز شهری، رقابت، و منابع معیشت ساکنان روبرو می شوند. خطرات احتمالی تغییرات اقلیمی در سراسر جهان، دلیل دیگری برای این نیاز قوی است. شهرهای هوشمند موضوع تحقیقاتی است که علاقه ای فزاینده ای در جامعه علمی و عملی ایجاد کرده است شهر به

*این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد (حدیث شهابی نژاد) با عنوان تبیین شهر هوشمند، روش ها و مدل های پیاده سازی آن در تعیین خط و مشی های بهینه توسعه شهری (نمونه موردی منطقه ۱ شهر مشهد)